

**BIRDING
BREAKS**

Madagascar

Groundrollers, Lemuren en Kameleons

5 november – 25 november 2025

Foto voorpagina: Running Coua, Alex Huizinga

Foto's binnenzijde: Brown Mouse lemur, Alex Huizinga, Red-tailed Tropicbird, Paul de Heij

Tekst: Joost van Bruggen

Controle Birding Breaks kantoor: Tim Werdler

Met dank aan Alex Huizinga, Dicky van Vliet en Paul de Heij voor het beschikbaar stellen van zeer fraaie foto's!

Disclaimer: In de dagverslagen die volgen worden de vogelnamen doorgaans in het Engels geschreven. Van enkele soorten die ook regelmatig in Europa worden waargenomen geef ik de Nederlandse naam. Bijzondere soorten zijn alleen vetgedrukt als deze ook zijn waargenomen op die dag. Gebieden of regio's die we bezoeken op een dag zijn in rood geschreven.

Madagascar Blue Vanga, Paul de Heij

Dag 1. Nairobi, Kenia, 5 november 2025, 28°

Oké... we zijn nog niet écht begonnen met onze reis, maar op de luchthaven van **Nairobi**, Kenia kun je best aardig vogelen. Onze reis begon met ruim 2,5 uur vertraging en bij het landen was dat zelfs 3 uur. Op zich vervelend, maar het zorgde er gelijktijdig wel voor dat we in Nairobi 3 uur minder lang op onze connectie hoefden te wachten. Dat is wel fijn! Leuk was dat we niet de enige vogelaars in het vliegtuig waren. Zo waren er twee teams van vogelaars aanwezig die ook naar Madagascar gingen. We mogen de conclusie trekken dat 4 november een heel goede dag is om een reis naar Madagaskar te beginnen.

Op de luchthaven van Nairobi konden we een redelijk groene omgeving afspeuren. Dat leverde een paar **Speckled Pigeons**, **Marabou Storks**, **Black-headed Heron**, **Dwergarend**, **African Fish-Eagle**, **Red-throated Crag-Martin**, **Hamerkop**, **Great White Pelicans** en **Red-Winged Starlings** op als leukste soortjes. Na onze eerste zweet-uurtjes in Kenia vliegen we nu door naar Antananarivo, vanaf nu "Tana" te noemen, want zo heet de hoofdstad van Afrika's grootste eiland. De groep is positief gespannen en opgewekt want we gaan natuurlijk prachtige dingen zien straks! We zijn nu met vijf gasten. In Tana ontmoeten we de twee andere gasten. Één is op eigen gelegenheid gekomen en is al eerder aangekomen en de ander vliegt met een andere maatschappij via Dubai. Die zien we over een paar uurtjes dus!

Nairobi, JvB, 05-11-2025

Dag 1. Antananarivo, 5 november 2025, 29°

Inmiddels veilig geland en dus aangekomen in Madagaskar... of is het óp Madagaskar?

Als we door de security check zijn en met ons, zo eerlijk mogelijk ingevulde inreis-papiertje bij de douane staan, krijgen we daar voor 35 euro ons visum. Dat duurt even maar voordeel is wel dat onze koffers al ruim vijf rondjes op de bagageband hebben gemaakt. Onze Malagassische gids, zwaait staat al op ons te wachten. Leuk om hem weer te zien! We stappen in ons busje dat ons naar ons leuke hotelletje brengt. In de tuin en op onze kamer is het heerlijk verblijven. Leuk tuintje met soorten als **Madagascar Nightjar**, **Red Fody** en **Madagascar Stonechat** bijvoorbeeld, maar ook een enorme Warty Chameleon. In de lucht horen we de eerste **Olive Bee-eaters**. Ondertussen maken we ook kennis met de twee andere gasten. Die waren er respectievelijk een paar uren eerder en drie dagen eerder aangekomen. Bij ons hotel werkt een meisje in de bediening. Ze lijkt 11 jaar oud maar is een lief, niet-verlegen meisje met een vrolijk gezichtje. Ze helpt ons met het keuzemenu en neemt daarna ook de bestellingen op. Ze roept ons met haar kinderstemmetje dat het eten klaar is en we aan tafel kunnen. Ze heeft er duidelijk zin in! Het eten bestaat uit een zelfgemaakte kiploempia of gebonden groentensoepje. Hoofdgerecht van gebakken rundvleesreepjes (zebu) of een groentenstoofpotje en als toetje geflambeerde banaan of verse ananas... niets veranderd hier dus. Na het eten is de koek wel op na een dikke 24 uur vol reizen: lange overstap, douane, geld wisselen, naar hotel en dan nog gezellig doen aan tafel. Het is allemaal leuk, maar het kost ook energie. Morgen gaat de wekker om 06:10 uur. Ontbijt om 06:30 en dan gaan we om 07:00 naar Lake Alarobia in de stad. En om 14:00 uur het vliegtuig naar Toliara (Tuléar).

Dag 2. Tuléar, ZW Madagaskar, 6 november 2025, 31°

Vanmorgen ging het wekkertje om 06:00. Een aantal mensen is al aanwezig bij de ontbijttafel. Het typisch Frans ontbijt van croissants met boter en jam en als toevoeging een luchtige witte bol viel goed. Zeker in combinatie met de twee koppen koffie. Als we klaar zijn met het ontbijt zitten we iets na 07:00 uur in de bus naar **Lac Alarobia** voor een paar doelsoorten: **Malagasy Pond-Heron** en **Meller's Duck** zijn de belangrijkste. Maar de eend met de leukste naam mag ook niet ontbreken: de **Hottentot-taling**. En verder is alles mooi meegenomen, zou ik zeggen. Lang verhaal kort: gelukt! Daarnaast veel **Dimorphic Herons**, **Squacco Herons**, een heuse **Humblot's Heron**, **Madagascar Hoopoe**, **Malagasy Brush Warbler**, een Warty Chameleon (weer) en een Peacock Day Gecko. Prachtig allemaal. Iedereen blij en tevreden en ook met de zojuist gemaakte foto's.

Royal Blue Pansy, Paul de Heij

Humblot's Heron, Alex Huizinga

Daarna terug naar de luchthaven voor een 'domestic flight'. Iets na 14:00 vertrok ons propellervliegtuig van Air Madagascar naar Toliara in het zuidwesten. Daar aangekomen meteen naar **Aire protégée Tjinjoriake (La Table)** voor de **Verreaux's Coua**. Die lukt na anderhalf uur pas en niet iedereen kon de vogel mooi bekijken. Hopelijk lukt dat later nog een keer! Iedereen heeft hem wel gezien, hoe goed of slecht ook; dat scheelt iets. Ook leuk waren de vele **Subdesert Brush Warblers**, **Chabert's Vangas**, **Madagascar Coucals**, **Madagascar Magpie-Robins** en **Madagascar Cisticolas**. Erg fraai was natuurlijk de **Lafresnaye's Vanga**. Een overvliegende **Madagascar Black Swift** was een toevallige bijvangst. Daarna door naar ons hotel. Het lange wachten op het eten heeft een voordeel: het geeft ons de kans om elkaar beter te leren kennen. Het eten was goed, zoals we hier vaak zullen ervaren. De gerookte vis als voorgerecht was fantastisch en ik begreep dat de *œuf mimosa* ook in goede aarde viel. Voor het eten hadden we de vogellijst al bijgewerkt, dus dat kan je ook doen als je wacht op je eten. Als we ons toetje op hebben, kunnen we naar bed! Dat is niet alleen nodig omdat we al 16 uur in de benen zijn, we moeten morgen om 05:00 aanwezig zijn in de ontbijtzaal.

Malagasy Kingfisher, Paul de Heij

Meller's Duck en Red-billed Teal, Alex Huizinga

Dag 3. Nosy Ve, het eiland van de Keerkringvogel, 7 november 2025, 27°

Een drukke dag vol nieuwe ervaringen, mooie landschappen en vogels. Een dag waarvan er nog velen zullen volgen. De koffers waren al gepakt. Dus veel tijd hadden we niet nodig. In het haventje moeten we in een gammele koeienkar, getrokken door Zebu's naar onze (speed)boot. Die ligt een meter of tien, meer is het niet, van de kade. Het lijkt eerder een verdienmodel dan echt noodzakelijk. Maar we betalen de bestuurders van de karren en nemen plaats in de boot. Omdat we met deze speedboot, met beperkte ruimte, naar een eiland gaan en daar vlakbij op het vaste land één nacht bij **Anakao** gaan slapen in een schitterende lodge en hoeven we niet alle spullen mee te nemen. We laten dan ook één koffer achter per persoon/stel en nemen alleen mee wat we nodig hebben voor één overnachting. In onze rugzak of anderszins zit ons fototoestel, tandenborstel en een extra set kleren en nog wat andere spullen die per persoon verschillen. Na een voorspoedige reis meren we aan bij het spierwitte strand van **Nosy Ve**. We hebben onze camera's vlak daarvoor al flink gebruikt toen we langs een naburig zandplaatje vaarden en daar zo'n 50 **Krabplevieren** zagen. Ook **Lesser Crested-** en **Greater Crested Terns** zaten er. Als we een ronde over het eiland maken, zien we al een paar keer de schitterende **Red-tailed Tropicbirds** vliegen.

Red-tailed Tropicbird, Dicky van Vliet

Crab-plover, Paul de Heij

White-fronted Plover, Paul de Heij

Wat een schitterende beesten zijn het ook. Het enthousiasme is te zien in de ogen van de groep. Met vijf van de zeven gasten gaan we nog proberen om de **White-fronted Plover** te vinden aan de westkant van het eiland. Dat lukt niet, maar het levert wel een prachtige wandeling op over een van de mooiste stranden ter wereld. Als we ons weer voegen bij de andere twee gasten, hebben ze de plevieren wél gezien. Snel er nog even heen en een paar plaatjes schieten. Leuk dat er een kuikentje aanwezig blijkt. Nadat we alles op het toch betrekkelijk kleine eiland gezien hebben, gaan we met de boot naar **Anakao**, aan het vasteland. Dat is een kwartiertje varen. Hier ligt onze lodge en dat is, zoals gezegd, een fantastische plek. Heerlijke Zanzibar-vibe met lekker eten, muziekje, een koud colaatje. Wat wil je nog

meer. Achter de lodge tikken we dan ook nog even de **Littoral Rock-thrush** aan en dan hoeven we vanavond alleen nog maar de **Grey Mouse Lemur** te zien en dan is alles aangevinkt van deze locatie.

Gelukkig werken beide wenssoorten mee en blijkt een **Madagascar Nightjar** ook heel coöperatief voor de fotografen. Zodoende liggen we rond de klok van 21:00 uur op onze bedjes. Morgen vertrekken we hier om 06:00, ontbijt om 05:30!

Madagascar Nightjar, JvB

De groep druk aan het fotograferen, JvB

Dag 4. Spiny Forest, Ifaty, 8 november 2025, 28°

Vanmorgen om 05:30 hadden we ons ontbijt. Prima ontbijt trouwens en ook mooi op tijd. Strak om 06:00 uur zitten we in de grote, nog best comfortabele speedboot op weg terug naar Toliara. Als we daar zijn aangekomen, komen de zebu-karren al in actie om ons de volle 10 meter te verplaatsen die ligt tussen de plek van het vasteland en de boot. Nu kan er gemakkelijk een pier aangelegd worden, maar ik denk dat er dan een stuk of 15 jongens héél erg boos zouden worden omdat zij en hun families (groten?)deels afhankelijk zijn van het zebu-karvervoer in deze zeven meter zeewater. Maar eenmaal op het droge staat onze bus en bijbehorende chauffeur (Gaston) al te wachten. Mooi zo. Snel naar ons hotel waar we de rest van onze bagage hebben achtergelaten. We pakken wat spulletjes over en gaan dan door naar het **Lac Ranobe** waar we kans hebben op Goudsnip en Kleinst Waterhoen. Het is een prettige ontspannen wandeling rondom een van de meren met tientallen **Krombekstrandlopers**, **Kittlitz' Plevieren** en **Stelkluten**, **Dodaars**, **Red-billed Teals** en zowel **Madagascar Larks** als **Madagascar Cisticola**. Het is zeker wel de moeite waard. Er komen vier jongens aangelopen waarvan er eentje een stekelige bruine tennisbal in zijn handen lijkt te hebben. Ik vermoed iets en vraag hem wat hij in zijn handen heeft. Het blijkt een **Lesser Hedgehog-tenrec** te zijn! Gaaf! Dezelfde jongens sporen we aan met een fooi in het vooruitzicht om voorzichtig door de vegetatie in het water te lopen om zo te zien of we de Goudsnip en Kleinst Waterhoen kunnen vinden. Dat willen ze wel. Het kost ons 10.000 Ariary, €1,92. De **Goudsnip** hebben we niet zo heel goed kunnen zien. Alleen wegvliegend zoals een Bokje dat ook doet. De vijf **Kleinst Waterhoentjes** konden we redelijk zien.

Lesser Hedgehog-Tenrec, JvB

Door naar de plek van de Madagascar Plover. Bij een zoutwinningsvlakte staan vier jongens, "bewakers", te wachten. Ze weten waar we voor komen en wijzen naar de dichtstbijzijnde waterbak, 30 meter verderop. Daarin staan tientallen Kittlitz' Plevieren en, inderdaad, één **Madagascar Plover!** Nu rijden we door naar ons hotel om in te checken en te lunchen. Nog voor de lunch ligt een van mijn gasten al in het heerlijke zwembad. Terecht want het water is heerlijk en het was een warme dag. De lunch was net zo lekker als het zwembad eruitziet. Met een pompoensoep, zebu-spiesjes, een hamburger of vegetarisch hoofdgerecht. En chocolademousse na, mocht je daar nog plek voor hebben. Daarna hebben we 2,5 uur voor onszelf voor we met de bus naar het **Spiny Forest** rijden. Om 15:30 verzamelen we weer voor onze eerste kennismaking met het Spiny Forest, een bostype waarvan ontzettend veel verdwenen is. We zien meteen de ene na de andere nieuwe soort. Niet heel verwonderlijk want we lopen voor het eerst in dit type bos rond: **Archbold's Newtonia, Common Newtonia, Stripe-throated Jery, Red-tailed Vanga, Madagascar Cuckoo-Shrike** maar ook echt goede soorten als **Subdesert Mesite, Long-tailed Ground-Roller, Crested Coua, Running Coua** en **Olive-capped Coua** (ondersoort van Red-capped Coua). Alle genoemde soorten komen uit een unieke familie die uitsluitend op Madagaskar en in kleine mate op naburige eilandjes te vinden zijn. Het was een lange dag met veel soorten en in goed gezelschap. Morgen gaat de wekker om 04:40. Koffie om 05:30 en dan terug naar het Spiny Forest. Hopelijk vinden we dan soorten als Sickle-billed Vanga en Hook-billed Vanga.

Olive-capped Coua ('C. r. olivaceiceps'), JvB

Long-tailed Ground-roller, Paul de Heij

Dag 5. Spiny Forest — hoogtepuntje, 9 november 2025, 32°

Vanmorgen om 04:40 ging de wekker. Om 05:00 zitten we scherp aan tafel in het restaurant van ons hotel en drinken we een kop koffie... of twee. Daarna snel naar het **Spiny Forest**, helaas met één gast minder vanwege darmproblemen. Zij blijft op haar kamer. Via whats-app probeer ik in contact te blijven. In het bos is het nog heerlijk koel. De Striped-throated Jerys zingen de longen uit hun lijf en komen met hun schrille zang ruimschoots boven de **Madagascar Coucals** uit die diep bassen in duetten laten weten de nacht overleefd te hebben. Her en der maken de **Madagascar Turtle-doves** het concert van baritons compleet. Want het gekrijs van de rondscheurende **Grey-headed Lovebirds** past niet goed in het in het prettig in het oor liggende vogelconcert. Ze maken het echter ruimschoots goed met hun fraaie verenpak en hun mooie naam: Lovebird. We zoeken naarstig naar de Sickle-billed Vanga en omdat, buiten een zeer korte waarneming van een wegvliegende vogel, maar niet wil lukken zit het tempo er flink in. Onze pezige gids houdt een snel-wandel-tempo aan. We snappen de haast wel maar het is fijn om af en toe even stil te staan. Want ondertussen zien of horen we wel tal van andere specialiteiten. Hieronder pareltjes als **White-headed Vanga**, **Hook-billed Vanga**, **Lesser-** en **Greater Vasa-parrot**, Archbold's Newtonia, Olive-capped Coua en **Madagascar Harrier-Hawk**.

White-headed Vanga, JvB

Na eindeloos over de prachtig rode maar ook mulle zandpaden gelopen te hebben, neemt de temperatuur aardig toe. Het is 07:20 uur als het kwik al 24 graden aangeeft. Wat ook oploopt is de spanning of we nog een "fatsoenlijke" Sickle-billed Vanga gaan zien. Onze lokale gids roept ineens hard in een volstrekt onverstaanbaar Malagassisch iets. Voordeel is wel dat zij zich hebben aangewend om van de vogels hun Engelse naam te gebruiken... Dus bla-bla-bla... **Sickle-billed Vanga**... bla-bla. Klinkt goed! Ik roep de groep erbij en zo zien we een prima doelsoort van vandaag door de bomen gaan.

Lesser Vasa Parrot, Paul de Heij

Sickle-billed Vanga, Paul de Heij

Een kort moment om de vogel te vereeuwigen is er ook dus iedereen tevreden. In gedachten ben ik toch ook even bij onze zieke gast die ziek in op haar kamer is gebleven. We keren na kilometers gelopen te hebben terug naar de bus. Bij een groepje kinderen kan een mooi en goedkoop, origineel, houten beeldje gekocht worden van verschillende typische Mallagasische zaken: Baobab, Ringstaartmaki, Coua, Zebu etc. Een tip is vooral om dat hier te kopen want elders zijn ze lastig te vinden of beduidend duurder.

Spiny Forest, JvB

Madagascar Harrier-Hawk, JvB

We zijn om 08:20 weer terug voor het ontbijt. Dat gaat erin als ketellapper. Nu rijden we in een dik uur naar Toliara en wederom naar het hotel van 8 november voor onze tweede overnachting hier. Onderweg zien we nog een tweede Humblot's Heron en een **Reuzenster**. Als we aankomen zal het tegen 11:00 uur zijn en hebben de gasten "vrij" tot de lunch van 12:00 uur. Een paar gasten en ik trekken met een fijn koude fles bier naar het zwembad. Een beetje lauw en wat troebel, maar na de warmte van vanmorgen en de heftige UV-straling komt deze vloeibare oase als een ware traktatie. Als we om 12:00 uur de Malagassische pizza's naar binnen werken, rapportcijfer 7.5, hebben we nog eigen tijd tot 14:00. Daarna gaan we, met nog steeds één gast minder, naar het **Dry Forest**, niet ver van **La Table**, op anderhalf uur rijden van het hotel. Het is een mooie route langs een fraaie kustlijn met mangroven en kleine hutjes, lachende kinderen en mooie maar gortdroog knisperende bosschages. In dat biotoop leeft de Red-shouldered Vanga. Een van de soorten van de trip, al zegt het veel vogelaars niet zo veel. De eerste soort die we horen is de **Verreaux's Coua**. Hierna is het even stil tot we ook de **Lafresnaye's Vanga** oppikken. Beiden laten zich redelijk bekijken. Fijn, want die Vanga was vorig jaar niet gezien. Maar ons doel is nog niet bereikt: die Red-shouldered Vanga. We zijn inmiddels ruim anderhalf uur aan het zoeken en blijven steeds netjes op de paden. Ik speel het geluid af, onze lokale gids ook en verderop de Malagassische gids ook. Ik weet niet of dat handig is want nu horen we elkaars geluidsopname en dat is iets verwarrend. Diep uit de stekelige vegetatie klinkt opwindend op zijn Malagassisch. Maar de doelsoort van vandaag is gezien! Twee zelfs. De route ernaartoe laat zich het beste beschrijven als een expeditie door bijna ontoegankelijk, dicht en drie meter hoog struikgewas, waaronder doornstruiken en kurkdroge verdacht taaie dode takken. Niet de gemakkelijkste keuze om "even" te bewandelen om een vogeltje te zien. We horen de gids super-enthousiast zijn alsof hij de vogel niet al 30 keer gezien heeft... De kruip-door-sluip-door vergt veel van de oudere gasten en mensen die om wat voor reden wat beperkt zijn. Telkens als we menen vlak bij de vogel te zijn zegt hij: "only small distance, very close". Op het randje van opgeven zien we dan toch ineens iets door de struiken gaan. Het is de **Red-shouldered Vanga!**

Red-shouldered Vanga, Alex Huizinga

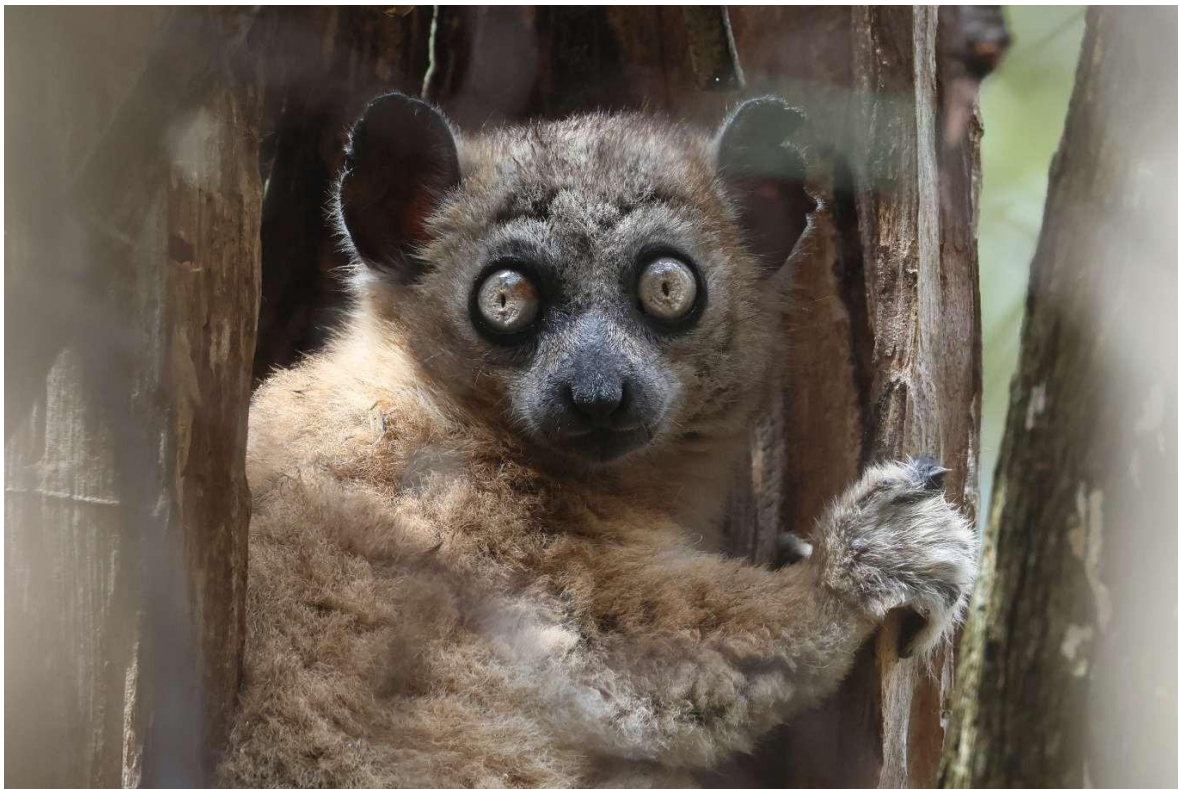
Een aantal van ons heeft de gelegenheid de vogel te fotograferen en ik moet zeggen: dat zijn vreselijk mooie foto's geworden. Vermoeid en reflecterend op enerzijds mooie foto's en een vrij heftige 150 meter door stekelstruiken, maar in rap tempo ook opgelucht en blij, gaan we al high-fivend naar de bus waar we nog even een tweede Lafresnaye's Vanga intikken. Dan anderhalf uur terugrijden met nog twee Verreaux's Couas langs de weg in een boom en dan zijn we weer in het hotel. Het eten was al besteld tijdens de lunch en dus eten we mooi op tijd ons gekozen menu en kunnen we zeer tevreden en moe gaan slapen. Morgen gaat de vroegste wekker: 04:10! We gaan vele uren rijden en goede soorten zien! En zien ons eerste regenwoud!

Dag 6. Van Toliara naar Isalo, 10 november 2025, 32°. lange reisdag.

Vandaag een reisdag die begon met de 04:10 wekker in ons hotel. Prima Frans ontbijtje weer. Om 05:05 zitten we in de rijdende bus met zo'n 13 reisure voor de boeg. Niet al deze uren gaan op aan rijden want we stoppen onderweg om de **Madagascar Sandgrouse** te vinden en bezoeken ook Zombitse NP en stoppen bij een tankstation onderweg voor een sanitaire stop en wat zoute of zoete snacks te kopen. De zandhoenders werken met 24 en 2 vogels heel goed mee en waren echt prima te zien voor zulke schuchere vogels. De lokale *spotters* (zo noem ik de mensen die we vragen om voorafgaand aan onze komst bepaalde soorten te zoeken) kregen wat geld voor het zoeken. Nu door naar **Zombitse NP**. Als we daarna weer een paar uur rijden uitstappen horen we direct **Cuckoo-Rollers**.

Een prachtige maar ook vreemde vogel. Dan horen we ook de **Giant Coua** en kunnen die redelijk op de gevoelige plaat vastleggen. Dan naar de andere kant van de weg. Het begint ondertussen licht te

regenen en als we, na de eerste, ook de tweede **White-browed Owl** gezien hebben, gaat het steeds harder regenen. Een **Long-billed Bernieria** vliegt over het pad. De lokale gids vraagt of we verder willen lopen, gezien de regen. We zijn krap 10 minuten lopen van de bus verwijderd. Het is nog wel te doen dus we gaan door... na nog geen 100 meter rennen we rechtsomkeert omdat het ineens helemaal los gaat, inclusief hagel! Binnen 5-6 minuten zijn we bij de bus maar volledig doorweekt. We eten ons stokbroodje in de beslagen en warme bus. We wachten op beter weer en als de zon na 40 minuten weer tevoorschijn komt en de regen ook is opgehouden gaan we weer op pad. Eerlijk is eerlijk: het is nu heerlijk buiten. Fris, licht zonnetje en mooie geluiden. We vinden een nest van de **Rufous Vanga**, vinden een niet-voor-iedereen coöperatieve **Appert's Tetraka** en een doorweekte **Torotoroka-dwergooruil**. Persoonlijk vond ik de klapper van vandaag twee zoogdieren: de **Hubbard's Sportive Lemur** en de **Tailless Tenrec** zo groot als een klein uitgevallen wasbeer.

Hubbard's Sportive Lemur, Paul de Heij

Appert's Tetraka, Alex Huizinga

Tailless Tenrec, JVB

Na een minuut vertrok de laatste pas. Daarna de bus weer in om pas in de omgeving van **Isalo** te stoppen voor een prachtig landschap en de **Benson's Forest Rock-thrush**. Die vinden we in de vorm van een paartje. Lekker hoor.

Alleen de Madagascar Partridge werkt niet mee. We stoppen nog even bij de Queen of Isalo — een rotsformatie die de Malagassiërs doet denken aan een koningin uit lang vervlogen tijden en dat op het brieftje van 1000 staat. Daarna hotel, inchecken en niets meer doen tot het avondeten van 18:15 uur. Hier echt heel goed zebu-vlees gegeten! We werken de daglijst bij en sluiten de dag af. Morgen gaat de wekker om 05:05. We gaan om 05:30 de Madagascar Partridge toch nog proberen. Daarna ontbijt in dit leuke hotel hier!

Dag 7. Van Isalo naar Ranomafana, 11 november 2025, 27°. lange reisdag

Vandaag staat er weer een lange reisdag op het programma. We gaan van Isalo door naar de oostkust, naar Ranomafana. Het is niet zozeer de afstand die het een lange dag maakt, maar de kwaliteit van de weg: duizenden gaten waardoor de gemiddelde snelheid niet boven de 40 km/u uitkomt. Wegen gaan altijd dwars door dorpen en steden en die zijn net zo druk als een zon-beschenen mierennest. We stoppen onderweg bij een benzinstation om te tanken en wat snacks in te slaan. We rijden een paar uren door een bijzonder landschap. Heel apart en mooi. Als we het zoveelste brandje zien in de uitgestrekte grazige vlakte merkt een gast op dat er verschillende **Yellow-billed Kites** overheen vliegen, profiterend van de paniekerige sprinkhanen die snel het luchtruim kiezen. We stoppen voor een fotomoment. Ik zie dat een paar mensen erg mooie fotos weet te maken van de wouwen die bijna door de vlammen heen lijken te vliegen en sprinkhanen vangen.

Yellow-billed Kite, Paul de Heij

Next stop is **Anja Park** voor de **Ringstaartmakis**. Geweldig leuke beestjes natuurlijk. Ook zijn de verschillende Oustalet's kameleons erg cool die we verleiden met een opgeprikte sprinkhaan om hun jachttechniek te laten zien waarmee ze met hun lange tong een insect vangen. We lunchen hier ook. In het donker komen we eindelijk aan bij ons hotel bij **Ranomafana**. Mijn gasten zijn ook wel gaar na 12 uur onderweg te zijn geweest. We eten weer goed en de eerste indrukken van het hotel zijn positief. Wel jammer dat er vandaag nog even geen stromend water is in de éénpersoons hutjes. Morgen om 05:00 gaat de wekker, ontbijt om 05:30 en dan snel dat prachtige bos in!

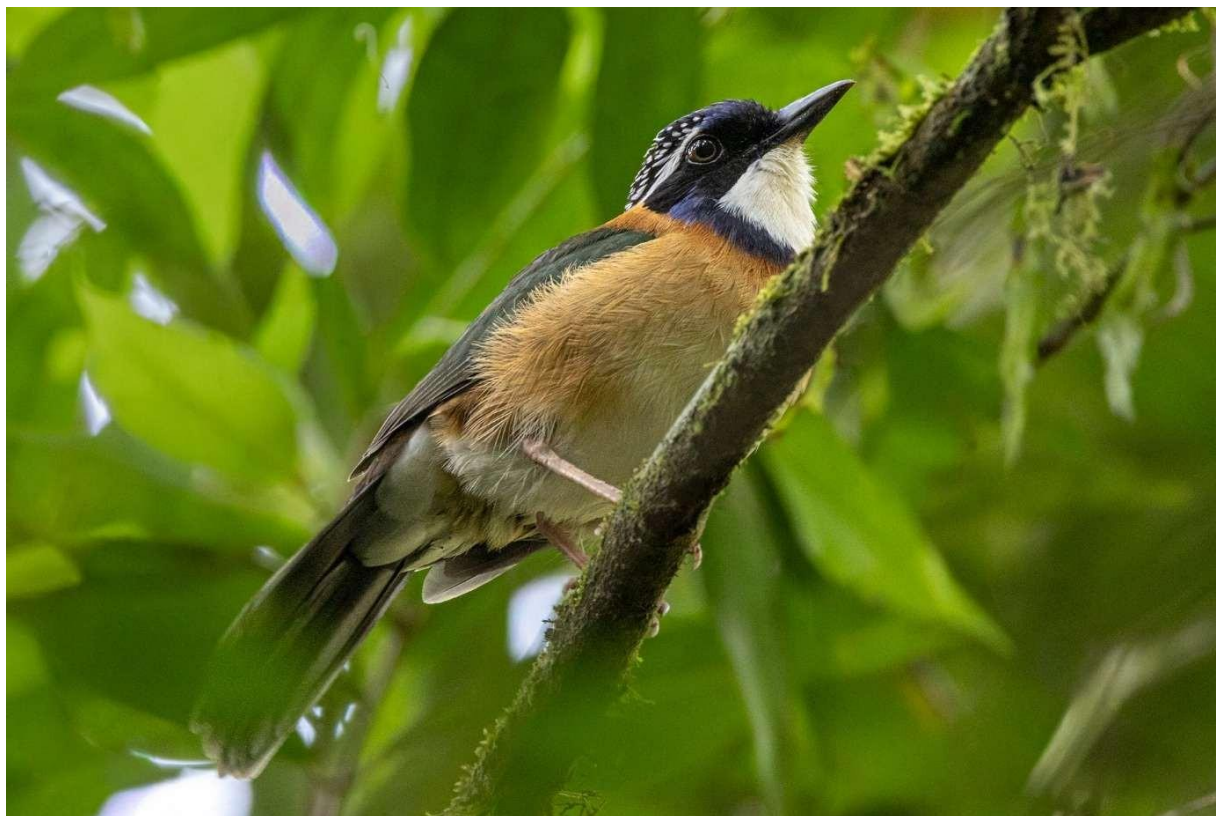
Oustalet's Chameleon, Alex Huizinga

Rainbow Milkweed, Paul de Heij

Dag 8. Ranomafana — dag 8, 12 november 2025, 27°

De wekker ging weer om 04:40; twintig minuten later zitten we aan de vroege ontbijttafel. Iets na half zes rijden we naar de officiële ingang van het ruim 41.500 ha grote park **Ranomafana**. Al vrij vlot nadat we onder de boomkronen lopen horen we een **Pitta-like Groundroller**. Erg prettig is dat we de vogel ook best goed zien. Een ervaren vogelaar in de tropen weet dat het zien van een gewilde soort zéker geen garantie is. Dus elke zichtwaarneming is er eentje!

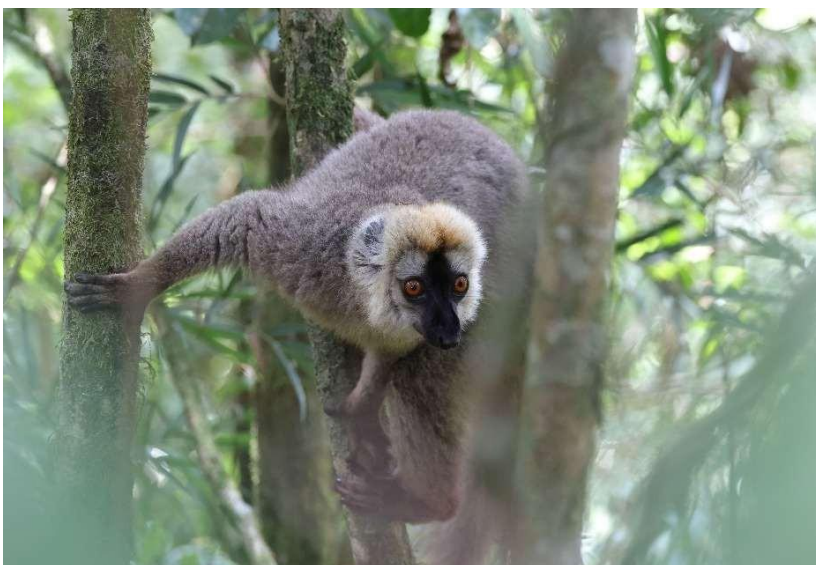
Pitta-like Ground-Roller, Alex Huizinga

Met de vangas gaat het ook wel goed: **Red-tailed Vanga**, **Chabert's Vanga**, **Crossley's Vanga**, **Madagascar Blue Vanga** en **Ward's Vanga**. Erg leuk is het horen van de **Red-fronted Coua**. We zien ook een glimps van de vogel maar het is meer dan men vaak ziet. Ze zoeken vaak erg donkere plekjes uit. Dan gaan we over de paden een beetje van links naar rechts op zoek naar **Scaly Groundroller**. Misschien wel de mooiste van deze familie. Op een heuvel in het bos moeten we dwars door de vegetatie zoeken en lopen. Helaas, zou je bijna zeggen, is daar ook een andere groep vogelaars aanwezig waardoor het bijna druk genoemd kan worden op de heuvel in het bos. We zien de vogel en maken een paar foto's en gaan verder het bos in. Cuckoo-Roller, **Madagascar Forest Rail**, **Green Jery**, **Wedge-tailed Jery**, **Rands Warbler** en **Forest Fody** vallen allemaal. Voor de lunch gaan we terug naar het hotel. Dat is wel een stukje rijden maar het biedt de gasten de mogelijkheid om in de ochtend thuis te blijven of juist het middagdeel op het hotelterrein te blijven. Bovendien is het eten hier heerlijk! Een gast kiest ervoor om in de middag op het terrein te blijven. Prima! Wij gaan om 15:00 uur weer op weg voor wat roadside birding.

Het levert geen nieuwe soorten op maar wel wat betere fotomomenten voor de verschillende jery's die het eiland kent. Ook zien we een kleine soort kameleon, de short-nosed chameleon, en een mooie waterval. We maken nu ook voor het eerst kennis met de Giraffe-necked Weevil, een zwart-rode kever waarvan het mannetje vooral een erg lange nek heeft. Voor de eerste nightwalk moeten we eerst naar het hotel om de achtergebleven gast op te halen. In het donker zien we drie soorten kameleons waaronder de prachtige Blue-footed Chameleon en de Deceptive Chameleon. De show wordt echter gestolen door de **Brown Mouse Lemur**. Een banaantje op de boom smeren op een vaste plek en daar kwam hij of zij aan... het deed iets af aan het concept "wilde dieren" maar het mocht de pret niet drukken. Na een wat laat diner om 20:15 konden we met een volle maag meteen naar bed. Nodig want het is morgen weer om 05:00 ontbijten.

Crossley's Vanga, JvB

Common Brown Lemur, Paul de Heij

Common Brown Lemur, JvB

Dag 9. Ranomafana — dag 2, 13 november 2025. 31°

05:00 ontbijt, 05:30 vertrek.

We rijden vandaag naar "**Sahamalotra**", onderdeel van Ranomafana. In het bos is het fris en er is geen levendige activiteit van vogels. Sterker nog: het is ontzettend stil en daardoor heerst er een gigantisch sprookjesbos-gevoel van sereniteit. Er gebeurt natuurlijk wel iets, maar het kost 10 minuten voordat we echt wat avifaunistische activiteit bespeuren. Ik hoor een **Velvet Asity** en onze gids, Stephan, ziet hem bijna op hetzelfde moment. We gaan het bredere bospad af naar beneden, door een smal beekje dat zich beter laat omschrijven als een modderige laagte. Direct na het beekje gaat het pad — dat zich op zijn beurt weer het best laat omschrijven als een smalle gang met varens als muren — dat na 10 meter versperd wordt door een dikke tak op 1 meter hoogte waar de gasten ofwel onderdoor moeten of eroverheen moeten. Dat lukt niet iedereen en zo splitst de groep zich op in een groep die met onze gids verdergaat en een groepje dat met mij, Stephan en twee spotters verder gaan. We proberen gezamenlijk allemaal voorbij de boomstam te komen op het modderige steile paadje net voorbij het beekje. Dat kost dus wat tijd om er allemaal langs te kunnen. Maar onze lokale gids is als eerste al lang die tak gepasseerd en hoort een Madagascan Yellowbrow. Stilte op de set dus. Een kwartier takjes staren en dode blaadjes kijken nemen we aan dat de vogel er niet meer zit en gaan we terug. Onder, over of langs de boomstam. De spotters blijven nog wat achter en dan worden we letterlijk teruggefloten omdat ze de Yellowbrow of een andere soort hebben gevonden op de plek waar we even daarvoor net waren. Stephan roept ons: "*Come quick, come come, **Brown Mesite!***" Dat is een hele fijne soort en ik druk de gasten op het hart dat ze ook mogen blijven wachten bij de gids op het goede pad, zodat ze niet een derde en vierde keer de horden hoeven te doen. Drie gasten kiezen hiervoor en met twee ga ik terug naar de plek van de zojuist waargenomen Brown Mesite. Het duurt wel even (zoals normaal tijdens tropenvogelen) maar dan zien we de vogel ook. Tevreden gaan we terug.

Brown Mesite, Alex Huizinga

Toch wel echt jammer dat door slecht onderhoud zulke boomstammen blijven liggen met als bijgevolg dat niet iedereen overal kan komen. De andere groep is elders in het bos en wij kiezen nu ons eigen pad. Wij zien en horen **Common Sunbird-Asity**, **Blue Pigeon** en wat ander spul. Als we weer bij elkaar zijn zien we de **Blue Coua** en alarmeert er een **Pitta-like Ground-Roller**. De reden blijkt een jagende **Ring-tailed Vontsira**, een mangoestachtige. Langzamerhand lopen we terug naar de bus. We horen en zien **Dark Newtonia**, **Brown Emutail** en **Tylas Vanga**. We zijn ergens rond 11:30 terug voor de heerlijke lunch om 12:00 en omdat iedereen daarna vrij heeft, kan er even goed bijgeslapen worden. Na een aantal uren dineren we weer; ook dit was erg lekker. Sommigen zoeken in de tuin vlinders en andere insecten en anderen slapen, lezen of drinken een biertje... lekker even je eigen ding doen. We kunnen op tijd slapen. Morgen vertrekken we na drie dagen Ranomafana.

Dag 10. Van Ranomafana naar Antsirabe, 14 november 2025. 24°, lange reisdag.

Vandaag weer één van de langere reisdagen. Van Ranomafana naar Antsirabe. Daar doen we ongeveer 12 uur over met inbegrip van uitgebreidere vogelstops en een langere lunchpauze in Ambisitra. De reis begint weer om 05:30 en dus zitten we allen om 05:00 uur aan tafel. De warme croissants zijn lekker maar ook heel zwaar, letterlijk en figuurlijk. Als we om 06:30 ongeveer 50 minuten gereden hebben, stoppen we vlakbij het parkeerplaatsje van gisteren waar we in **Sahamaloatra** een wandeling maakten. Langs het paadje van het veldje hadden we in 2024 een leuk coöperatieve **Madagascar Flu1ail**, een klein oranje-zwart ralletje. Het ralletje werkt ook nu vocaal goed mee en is duidelijk aanwezig. Hij steekt daarna één keer het pad over... en met die seconde moeten we het doen qua zichtbaarheid. Tja, het zijn wel echte ralletjes. Want hoe vaak zie je in Nederland nou een Porseleinhoen goed?

Madagascar, vanuit de bus, Paul de Heij

Even verderop zingen in twee boomtoppen, naast elkaar, de Green Jery en de Rands Warbler. Hierna rijden we een groot stuk door over vrij slechte weg waarin onze tocht wat wegheeft van een reuzenslalom: op bepaalde stukken is het asfalt geheel verdwenen en we moeten stapvoets door of langs diepe kuilen. Door de continue slingers aan het stuur en het getril van de bus door puin van wat ooit verharding was, zit er ook geen vaart in. We zijn dus weer uren zoet met onderweg zijn. Na 2,5 uur rijden stoppen we naast de weg bij een paar mooie waterplassen met lotusbloemen dat onderdeel is van het **D'Ankazomivada Community Reserve**. Een mannetje komt naar ons toe met een ID-kaart om zijn nek "Guardien". Hij kan ons de **Madagascar Snipe** laten zien. Hij loopt om de plas heen en na een kleine 20 minuten vliegt er een snip op uit de vegetatie en landt weer. De bewaker wil kijken of hij er nog een kan vinden. Na weer 20 minuten verschijnt hij weer. Er is een bus met Amerikanen aangekomen met hetzelfde doel. De bewaker gaat naar ze toe want ze moeten ze een stukje verderop wachten waar ze de eventuele snip niet kunnen zien. Dan gaat hij weer terug, dan vliegt de eerste snip weer even op maar omdat de concentratie wat is afgenomen heeft een aantal gasten de snip weer gemist. De bewaker verdwijnt weer uit zicht naar een aangrenzend moerasje en eindelijk komt de snip in een wat hogere vlucht over de gehele lengte van de plas langs vliegen. Gezien, door iedereen. En ook nog een **Malagasy Kingfisher** en **Madagascar Swamp Warbler**. Naar de bus! Geen belangrijke vogelstops meer vandaag, next stop is Andasibe. Goed slapen want morgen is het ontbijt om 05:00 uur.

Dag 11. Van Antsirabe naar Andasibe, 15 november 2025, 22°, lange reisdag.

Vandaag gaan we naar een beroemd stuk regenwoud bij Andasibe. Daar blijven we een aantal dagen. Dat houdt in dat het de laatste van alle lange reisdagen is. Tenminste, als je de verlenging niet doet. In dit geval is het dus de laatste lange reisdag voor vijf gasten. We moeten effectief 10 uur rijden. Wel in een comfortabele bus met gordijntjes en vaak heb je een tweezitsbankje voor jezelf. Het is natuurlijk een enorm land; het gaat echter niet altijd om de enorme afstanden van vele honderden kilometers. Het zijn ook de slechte wegen die ervoor zorgen dat je op minder grote afstanden langer onderweg bent. We rijden soms amper 45 km per uur. Dus vanaf Groningen naar Maastricht kan hier 10 uur kosten. Wat wel opvalt ten opzichte van 2024 is dat er meer wegherstel heeft plaatsgevonden! Goed nieuws dus! En er is altijd iets te zien. Zijn het niet de boeren op hun zebu-karren, de eindeloze vlaktes of bossen dan zijn het wel de dorpjes, de stalletjes langs de weg, de afgekeurde Belgische en Nederlandse vrachtwagens, met de bus mee rennende kinderen, rijstvelden met kromgebogen arbeiders die rijst aan het planten zijn en wassende mensen in de rivieren. Omdat we vandaag echt meters moeten maken is het geen dag vol soorten. We stoppen onderweg naar Andasibe langs de **Mangoro-rivier** bij een brug om te zien of we de Madagascar Pratincole kunnen vinden. Dat lukt helaas niet. De hoop hierop is nu gevestigd op de terugreis, zelfde plek. Verder een stop bij een tankstation en een bush-toilet en verder is het een kwestie van rijden. In Antananarivo nemen we na zes uur rijden afscheid van Gaston, onze chauffeur. We stappen over op 4x4's want onze bestemmingen in de bergbossen bij Analamazaotra en Mantadia zijn 100% onmogelijk te bereiken met de 14-persoonsbus. Gaston krijgt een dankwoord in het Frans van een van de gasten in het gezelschap en dan rijden we nog eens 4 uur naar Feon'ny Ala. Een waar paradijsje. Omdat het avond is en het in de tropen snel donker is willen we een nightwalk doen. Daardoor hebben we maar een uurtje om bij ontvangst van de sleutel ons gereed te maken voor deze gemakkelijke nightwalk in de jungle tijdens een fris klein regenbuitje. We zien wel een aantal zeer fraaie soorten kameleons (zie soortenlijst 2025), de **Goodman's Mouse Lemur** en een **Eastern Woolly Lemur**.

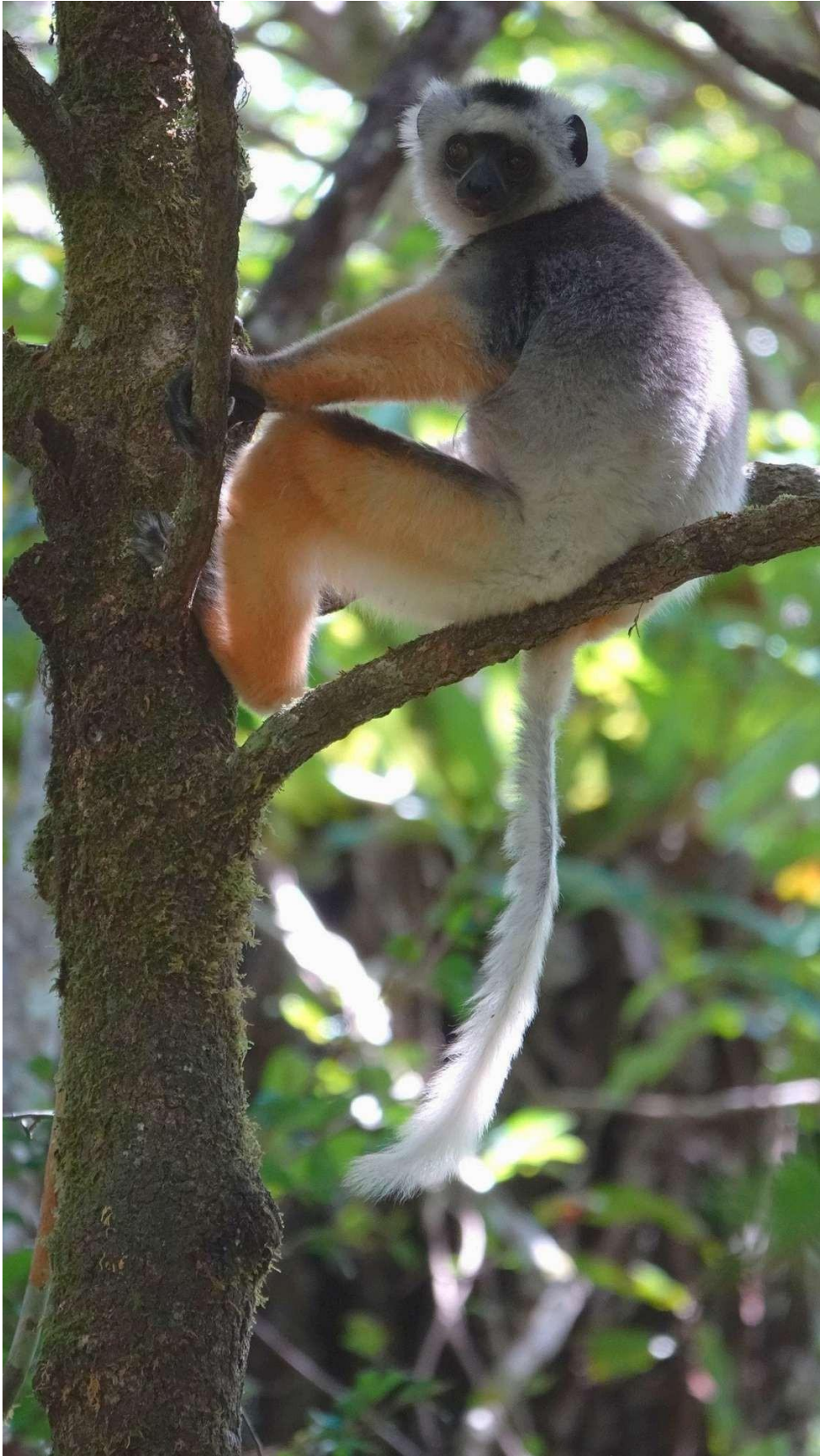
Eastern Woolly Lemur, JvB

Dag 12. Mantadia Forest, 16 november 2025, 29°

Vanmorgen worden we wakker in onze mooie hutjes of zelfs vakantiehuisjes met verdieping in de prachtig gelegen lodge. Een luxe overvalt ons hier. En we zitten hier een paar dagen dus dit is heel prettig! Om 05:30 ontbijt in het restaurant met vrij uitzicht (er zijn geen muren) en daarna snel de weg op met de jeeps naar het **Analamazoatra Reserve**. We rijden in twee uur over zeer terreinwagenwaardige weggetjes: dikke onverharde kleiwegen met talloze diepe en ondiepe putten. Het is heel avontuurlijk. Het zijn oudere maar onverwoestbare terreinwagens. We doen ontzettend ons best om de Short-legged Ground-roller te zien, maar dat het is ons niet gegeven. We lopen wel door een zeer fraai oerbos en zien soorten als **Madagascar Ibis**, **Madagascar Pygmy Kingfisher**, **Nuthatch Vanga**, **Wedge-tailed Jery** en horen weer de prachtige roepen van de **Cuckoo-Roller** en de **Indri's**. Deze laatstgenoemden, de Indri's, hebben we nog niet gezien maar dat komt nog wel de komende dagen. We lopen wel tegen een groepje **Diademed Sifakas** aan. Misschien niet zo groot maar eigenlijk wel mooier om te zien. Op aanvraag is een gids gaan zoeken naar het mooiste kikkertje van het eiland: de **Madagascar Painted Mantella**. Gelukkig lukt dat!

Madagascar Pygmy Kingfisher, Paul de Heij

Diademed Sifaka, JvB

Dag 13. Dagje survivals, 17 november 2025, 30°

Het werd een dag die we ons nog lang zullen herinneren — niet omdat alles vlekkeloos verliep, maar omdat we samen iets hebben doorstaan. De ochtend begon juist opvallend goed: iedereen was op tijd, de lunch stond klaar en de auto's vertrokken volgens plan. De rit naar het **Community Forest van Laroka** was meteen een voorproefje van wat komen zou: modderige paden, diepe kuilen en auto's die meer gleden dan reden. Maar het landschap was adembenemend. Groene heuvels, nevel die tussen de boomtoppen hing, en het koele, vochtige regenwoud op 1150 meter hoogte dat ons verwelkomde met het gezang van een **Cryptic Warbler**. Langs het pad vonden we na geduldig zoeken de **Rufous-headed Ground-roller**, een schuwe soort die zich nauwelijks liet zien. Ook **Dark Newtonia's**, **Malagasy White-eyes** en **Common Jery's** flitsten door de struiken.

Rufous-headed Ground-Roller, Alex Huizinga

We verwachtten een relatief eenvoudige wandeling, geleid door een zeventigjarige gids die het bos zijn hele leven kende. Zijn energie gaf vertrouwen, maar al snel werd duidelijk dat zijn definitie van “gemakkelijk” niet de onze was. Het pad daalde steil af, was glibberig en op sommige plekken nauwelijks zichtbaar. Terwijl we ons voorzichtig een weg naar beneden baanden, probeerden we elkaar in de gaten te houden. Het bos was prachtig — warm, vochtig, vol geuren van aarde en bladeren, met zacht licht dat door het bladerdak viel — een omgeving die je normaal gesproken met volle aandacht zou willen opnemen. Maar vandaag moesten we vooral kijken waar we onze voeten neerzetten.

Na anderhalf uur zonder enige verbetering in de kwaliteit van het pad werd duidelijk genoeg dat ik even in overleg moest treden met de Malagassische gids en de lokale gids: het pad terug was korter, maar dan moesten we omhoog. Dat was geen aantrekkelijke optie. Het pad voor ons duurt langer maar is veel vlakker en de kwaliteit beter. Daarom liep ik vooruit om het vervolg te inspecteren — een paar honderd meter. Het leek inderdaad beter. We besloten door te gaan, zonder precies te weten hoelang het nog zou duren. De lokale gids liep weer onverstoorbaar voorop, alsof dit de normaalste zaak van de wereld was.

Beekjes werden overgestoken via boomstammen en grote stenen, enkels verdwenen in de modder en omgevallen bomen vormden obstakels. Het voelde meer als een survivaltocht dan een ontspannen dag vogels kijken. Toch bleef de groep doorzetten, elkaar helpend en soms met stemverhef, soms met een grapje om de spanning te breken. We probeerden de balans te bewaren tussen tempo, veiligheid en moraal.

We staken verschillende beekjes over en de moddervlekken werden talrijker. De vermoeidheid sloeg toe, vooral bij de oudere deelnemers, maar iedereen hield vol. Zelfs onder deze omstandigheden werden nog prachtige soorten gezien: **Velvet Asity**, **Common Sunbird-Asity** en **Pollen's Vanga**. Het bos bleef, ondanks alles, een overweldigend mooie omgeving — een plek waar je normaal gesproken uren zou willen rondkijken, maar waar we vandaag vooral doorheen moesten werken.

Velvet Asiti, Alex Huizinga

Na 7,5 kilometer en zes intensieve uren bereikten we eindelijk de auto's. De opluchting was groot, de frustratie begrijpelijk. Tijdens het gesprek die avond kreeg iedereen de ruimte om zijn ervaring te delen.

Madagascar Blue Pigeon, Paul de Heij

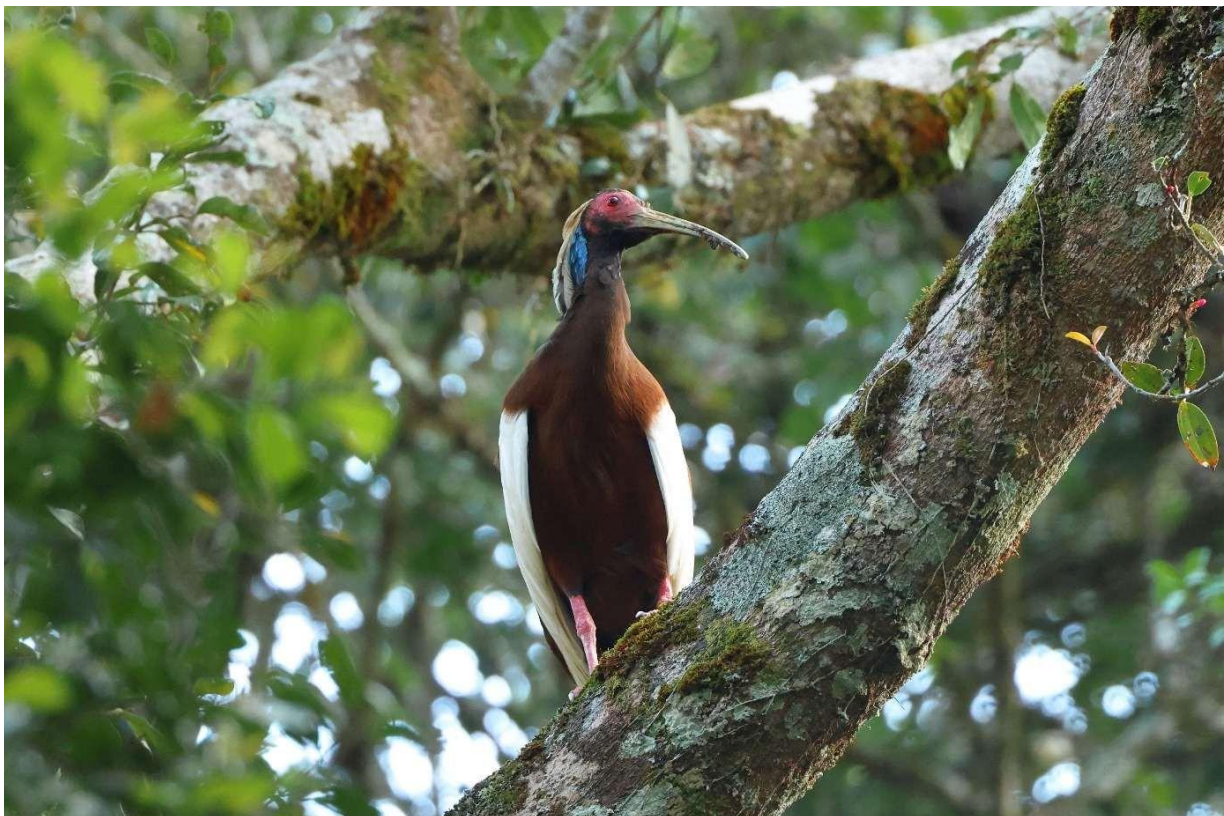
De toon was eerlijk en open. We concludeerden dat het zwaar en onverwacht was, inschattingfouten zijn gemaakt en eerder hadden moeten ingegrepen.

Wat mij persoonlijk vooral bij is gebleven, was hoe de groep de volgende dag alweer herstelde. De spanning maakte plaats voor rust, begrip en zelfs humor. De modder werd een verhaal, de glijpartijen een anekdote. Deze dag liet opnieuw zien hoe belangrijk vertrouwen is: in elkaar, in lokale gidsen, in je eigen inschatting — en in het besef dat de natuur zich niet laat voorspellen. Het was geen perfecte dag, maar wel een dag die ons iets gaf: inzicht, veerkracht en een verhaal dat we inmiddels misschien zelfs met een glimlach kunnen navertellen.

Ondanks alles zagen we ook nog een paar andere prachtige soorten: **White-headed Vanga**, **Olive Bee-eater** en **Madagascar Broad-billed Roller**. Morgen is er weer een nieuwe dag, een dag vol nieuwe kansen.

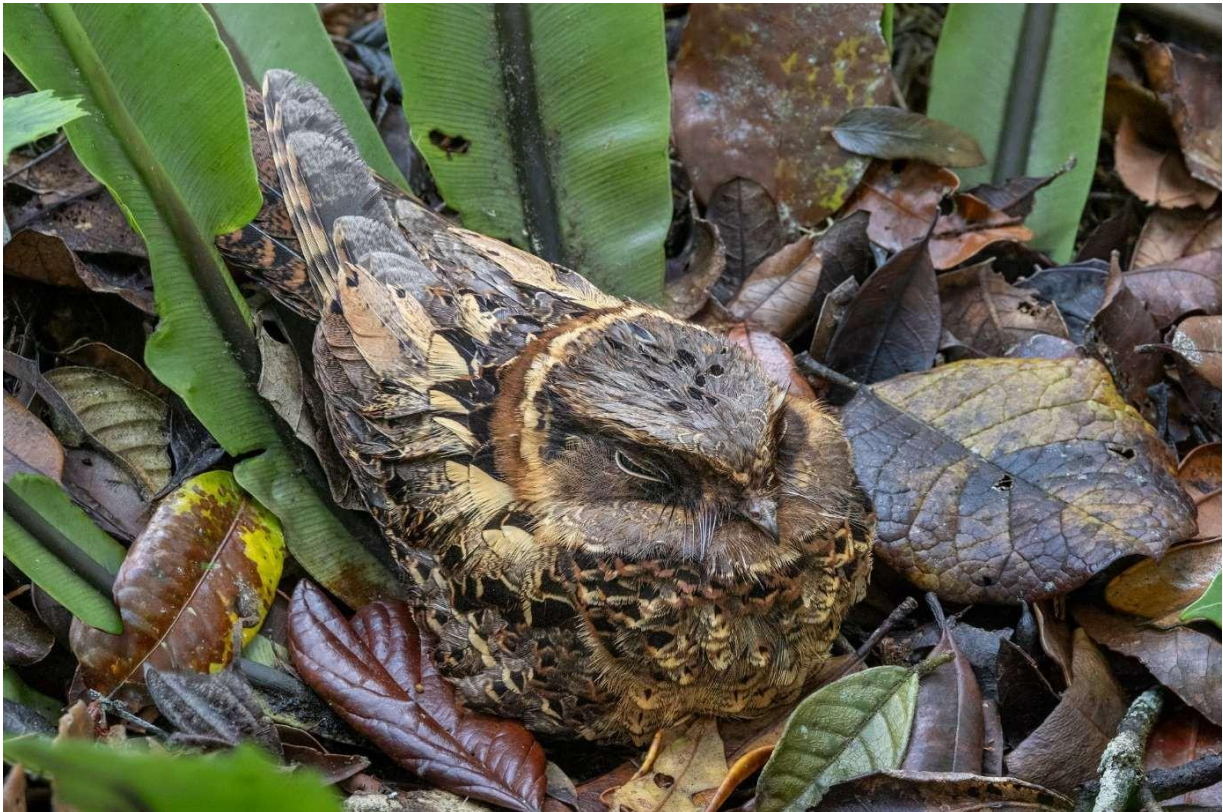
Dag 14: Moramanga, 18 november 2025, 27°

Een bijzondere ontmoeting bij het ontbijt met twee van de vijf vogelaars die we op Schiphol tegenkwamen. Het gaat natuurlijk in een gesprek met hun ook — of eigenlijk vooral — over vogels. Zij hebben soorten gemist die wij wel zagen maar andersom is daar ook sprake van. *You win some, you lose some..* Niemand ziet elke soort... maar we liggen wel lekker op schema als we onze totaallijsten tot nu toe vergelijken. We lopen, als we ontbeten hebben, naar onze jeeps. Wij gaan vandaag twee plekken bezoeken: **Marmizaha** en **Veomi**. Na de moeizame ochtend van gisteren hebben we expliciet gekozen voor gemakkelijke gebieden met niet te veel hoogtemeters. In Marmizaha zien we weer kameleons, waaronder twee dwergkameleonnetjes van een centimeter of 6, maar ook een fraai uitzicht waar we de Cuckoo-Roller ook goed kunnen zien, voor het eerst. Zo komt langzaam maar zeker elke soort ook in beeld. We horen en zien vrij snel achter elkaar de Long-billed Bernieria en de **Spectacled Tetraka**. Beide niet zeldzaam maar vanwege hun algemeenheid vaak door gidsen genegeerd — toch maar even extra aandacht hier. Bij de auto blijkt een Madagascar Nightjar pontificaal op de parkeerplaats te rusten; in de felle hitte heeft deze vogel blijkbaar geen last. Hier klapt ook de ruit eruit van het portier van de chauffeur van een van onze auto's. In Veomi is de eerste soort die we met het afspelen van zijn roep weten te vinden de **Red-breasted Coua**. Helaas geen visuele waarneming maar zéér duidelijk gehoord. Vrij vlot daarna staan we op het pad en kijken door een klein gaatje in het bladerdak naar een bezet nest van de **Madagascar Ibis** — een ibissoort die zich alleen in het bos en langs bosriviertjes ophoudt. Best een gek gezicht als je weet dat nagenoeg alle andere ibissen van open moerassen houden. We zien hier ook de grootste lemur van Madagaskar; de **Indri**

Madagascar Ibis, Paul de Heij

Weer iets later treffen we een **Collared Nightjar** op zijn nest. Voor de locatie heeft deze vogel gekozen voor een vogelnestvaren. Toeval of verdient die plant zijn naam aan deze vogel?

Collared Nightjar, Alex Huizinga

Voor de lunch gaan we naar Chez Luc, tegenover ons hotel, met een fantastische lunchkaart. Na de lunch terug naar Veomi. We doen er hetzelfde rondje omdat het er zo mooi is. En het is heel prettig wandelen. Geen enkel probleem. Wel weer goede foto-momenten. De Ibis zat nu op de grond bijvoorbeeld maar was erg schuchter. Een **Madagascar Wood Rail** werkte iets beter mee, al was dat wel nadat de vogel enigszins naar ons toe gedreven werd. Een **Madagascar Pygmy Kingfisher** zat ontspannen op een takje ons met één oog in de gaten te houden te hoog om zich bedreigd te voelen. Al met al was dit tweede bezoek aan Veomi geen slechte keuze. Eenmaal weer terug op het hotelterrein hebben we twee uur voor onszelf. Daarna is het avondeten en de lijst van vandaag weer even opmaken en bespreken. Dan slapen. Morgen het laatste dagje voor de mensen die de verlenging niet doen. We hebben om 06:00 ontbijt en vertrekken om 06:30 naar een voormalig meer dat nu agrarisch gebruikt wordt en waar ook stukjes moeras te vinden zijn. Daar kunnen we hopelijk de lijst nog wat spekken met enkele lokale specialiteiten.

Dag 15. Torotorofotsy Marsh, 19 november 2025, 29°

Vandaag een middellange reisdag: 4,5 uur onderweg, terug naar de hoofdstad **Tana**. Voor we daaraan beginnen gaan we eerst een mooie autorit maken naar **Torotorofotsy**. Onze doelsoorten zijn de Madagascar Rail, de Marsh Owl en de Grey Emutail. Ondanks onze belofte dat er vandaag rekening is gehouden met een vlak terrein, is het wel een moerasgebied. Helaas ligt er na 50 meter lopen een wiebelige plank over een natte greppel. Drie mensen gaan daarop liever niet verder. Hierna is het pad nat, maar als je gewend bent met lopen op onverharde paden in moerasgebieden is dit op zich niet zo'n probleem. Het levert ons nog wel drie **Madagascar Partridges** op. Dan komt een van de gasten naar mij toe met de vraag wat hij wegvliegend op de foto heeft weten te zetten. Blijkt het een **Marsh Owl** te zijn! Inmiddels zijn we 200 meter verder en omdat dit een soort is die velen al eens in Afrika zagen, lopen we door. Toch kijken we af en toe nog even om en zien we warempel de uil vliegen. We lopen door. Bij een stuk moeras waar ook riet groeit horen we de **Madagascar Rail**. Top. We doen ons best om de vogel(s) met geluid te lokken. Dat lukt gelukkig en met wat extra geduld zien we de vogel ook best goed zitten.

Madagascar Rail, JvB

De derde soort die we hier hopen te zien is de Grey Emutail maar die lijkt niet thuis te zijn. En zo lopen we terug naar de achterblijvers. Niet ver van waar zij staan, maar helaas buiten hun gehoorafstand, staan we stil. We horen vogeltjes in de lage vegetatie reageren op het afspelen van de zang van de Grey Emutail. — Het zijn twee **Grey Emutails**! We zien ze redelijk goed. De poging om ze als het ware mee te lokken naar de achterblijvers mislukt. Gelukkig hebben de achterblijvers zich vermaakt met libellen en juffers. Maar ze zagen bijvoorbeeld ook de Malagassische ondersoort van de **Purperreiger**. Ze melden ook een Malagasy Pond-Heron. Hierna rijden we weer terug naar Andasibe, naar ons hotel/lodge. Net buiten het terrein van onze lodge is een restaurantje dat Chez Luc heet. Hier hebben

we een paar keer de lunch gebruikt. Na de lunch van vandaag zetten we koers naar Tana, de hoofdstad. Dat duurt 4,5 uur. We stoppen nog even voor een poging om de Madagascar Pratincole te scoren maar het blijft 0-0. Na de nodige kuilen en weg opbrekingen komen we weer aan bij ons hotel van de allereerste nacht. Voor vijf van de zeven deelnemers zit het erop. Omdat de gids naar een van zijn kinderen gaat om te slapen neemt hij afscheid van de mensen die her en der op het terrein lopen of in hun kamer zitten. Daarna gaat ieder naar zijn kamer om te slapen. Morgen gaat de wekker weer heel vroeg.

Dag 16. Van Tana naar Ambondromamy, 20 november 2025, 34°, lange reisdag

We zijn met vier mensen overgebleven. Dat is inclusief mijzelf en onze gids. We gaan met twee jeeps naar het noorden. In één jeep zitten de twee gasten met hun koffers en een chauffeur en in de andere auto zitten wij met onze koffers en een chauffeur. We rijden weer een vrij lange dag om aan het begin van de avond aan te komen in het hotel. Onderweg passeren we de woeste **Betsiboka rivier**. Waar kolkend en stampend een rode rivier zich over rotsen naar de zee laat sturen. Het is een indrukwekkend geluid. Wat hier ook indrukwekkend is zijn de **Madagascar Pratincoles** die we hier links en rechts om ons en over ons heen zien vliegen. Het is een uitdaging om hier goede foto's van te maken maar mijn twee overgebleven gasten zijn bedrevenere fotografen dan ik zie ik. Vlakbij ons hotel ligt een meer. Lac Ambondromamy. Er vliegen hier **Black Herons**, een pleisterende **African Swamphen** die wel erg ver weg zit, een paar **Mascarene Martins**, Koereigertjes, Dimorphic Herons en Red-billed Teals.

Betsiboka River, fraaie erosie, JvB

Dag 17. Ankarafantsy (Garafantsy) en Lac Larobe, 21 november 2025, 30°

Vanmorgen weer vertrokken uit het hotel bij Ambondromamy. De rit is ongeveer 3 uur rijden vandaag. Afgelopen nacht heeft het flink geregend, net als tijdens de voorgaande nachten. Waar dat toe kan leiden merken we na 2,5 uur rijden: een versperring van vrachtwagens. We kunnen er nog langs in eerste instantie omdat wij in een 4x4 zitten, maar na 250 meter houdt het geluk op. Een vrachtwagen die blijkbaar heeft willen inhalen blokkeert nu de weg en aan onze kant staat het vast omdat de mensen van de tegenovergestelde richting ook naar de andere kant wilden. En, leuke bijkomstigheid: de meeste chauffeurs zijn naar het dorp gelopen en zitten ergens te eten... dus je kunt echt niets meer. Er staan behoorlijk veel mensen langs de weg om te vertellen wat het beste is om te doen. De een gebaart achteruit met die en die auto en een ander wijst naar de vrachtwagen en haalt zijn schouders op. De Malagassische gids belt onze lokale gids. We lopen een meter of 300 tot voorbij de opstopping. Een minuut of vier later komt Ndrema, onze gids voor de verlenging, aangereden. Onze chauffeurs blijven bij de 4x4's en wij gaan naar het dry forest van **Ankarafantsika**. We hebben alleen de meest noodzakelijke spullen meegenomen want het zal flink benauwd en heet zijn. Een vijftal schitterende **Coquerel's Sifakas** zitten en hangen er relaxed bij.

Coquerel's Sifaka, Alex Huizinga

Ons doel tijdens deze wandeling onder begeleiding van Ndrema is de Van Dam's Vanga, de laatste Vanga die wij kunnen zien. Het is af en toe van schaduw naar schaduw lopen maar ineens horen Ndrema en ik de vogel roepen. Omdat het om twee gasten gaat is het gemakkelijker te zeggen dat de hele groep de vogel gezien heeft. Op de terugweg pikken we een **Coquerel's Coua** op die op de bosbodem loopt — weer een lifer voor de mannen! Daarna volgen twee coöperatieve **Red-capped Couas**.

Net op tijd de gewenste doelsoorten binnen, want niet veel later komt de moesson met bakken uit de hemel. Onze inmiddels gearriveerde 4x4's wachten bij de entree van **Parc National Ankarafantsika**. Instappen en meteen naar onze erg fraaie overnachtingslocatie. Koffers uitladen en ieder naar zijn eigen mooie huisje. Op de lunch hoeven we amper een uur te wachten en om 12:00 zijn we daar al klaar mee. Klinkt vroeg maar we hadden ons ontbijt om 05:00 uur. Om 13:30 gaan we voor een boottochtje over **Lac Ravelobe** terug naar het park. Het begint echter weer hard te regenen. We schuilen eerst onder verschillende daken bij de ingang maar uiteindelijk gaan we toch naar het bootje — een platbodem met dak. Daar wachten we de hevige regen en het zeer zware onweer met ongenadig harde klappen af, die wel zeven seconden lang duren. Maar na regen komt zonneschijn. De zo gehoopte **Madagascar Fish-Eagle** zit er nog. Twee zelfs!

Madagascar Fish-Eagle, JvB

Squacco Heron, JvB

En de broedkolonie van tientallen Koereigers en **Ralreigers** en een enkel paartje van de Malagasy Pond-Heron doen we ook aan.

Malagasy Pond-Heron, Paul de Heij

Vanavond doen we de derde nightwalk niet: de regen komt met bakken uit de hemel. Mooi op tijd naar bed dus en morgen om 05:30 ontbijten.

Dag 18. Ankarafantsika forest, 22 november 2025, 34°, lange reisdag.

In de vroege ochtend in het bos, op zoek naar **Schlegel's Asity** en **White-breasted Mesite** — Dat is prima gelukt. Dat ging een stuk vlotter dan in 2024 het geval was.

Schlegel's Asity, JvB

Een heel fanatiek roepend paartje Madagascar Buzzards bij een nest zijn ook fraai. Daarna ook weer de nodige aandacht voor enkele van de zeer fraaie vlinders en libellen van dit land. Ondertussen horen en zien we ook weer de **Crested Coua**, de **Madagascar Hoopoe** gaat even mooi in een boom zitten, en zowel de **Lesser-** als de **Greater Vasa Parrots** laten de meest melodieuze geluiden horen. De **Madagascar Blue Vanga** liet zich eindelijk ook weer betrappen. We rijden daarna weer een klein eindje met de auto naar de zuidzijde van Lac Ravelobe om op die plek de **Madagascar Jacana** te zoeken. Ook die werkt keurig mee en kunnen we toevertrouwen aan onze inmiddels srtevige totaallijst. In de bomen die met de voeten in het water van het meer staan heeft een kolonie **Sakalava Warvers** zijn intrek genomen en zijn druk bezig om hun bolvormige hangnesten te maken. We doen kalm aan deze morgen. We hebben hier wel even de tijd. We kijken ook naar de reptielen, de vlinders en de libellen. We hebben praktisch alles gezien in deze omgeving dus we doe het kalm aan. Na twee uurtjes rondlopen gaan we terug naar Asity Lodge voor afrekenen, koffers ophalen en dan op weg naar **Mahajanga**, onze meest noordwestelijke bestemming. Omdat Air Madagascar niet vliegt moeten we het deel van de verlenging met de 4x4's doen in plaats van met het vliegtuig. Dus moeten we ook nu weer wat uurtjes in de auto's plaatsnemen. Aan het begin van de avond zullen we daar aankomen. Morgenochtend gaan we een boottocht maken.

Malagasy Paradise Flycatcher, Paul de Heij

Dag 19. Betsiboka Delta, Mahajanga, 23 november 2025, 33°, lange reisdag.

Gistermiddag zijn we vertrokken vanuit de prettige lodge en na een aantal uurtjes aangekomen bij ons hotel. Wederom een prettig hotelterrein met verwarmd zwembad en superfijne kamers en dito badkamer. De ochtend begint met daarom met een verkwikkende douche. We gaan de **Betsiboka River delta** op met een heel fijne boot. Er staan twee soorten op het programma: Madagascar Sacred Ibis en Bernier's Teal, een taling die nog het meest wegheeft van een kleine Krakeend. Om bij de boot te komen rijden we een kort eindje naar een strand waar de boot met kapitein al keurig liggen te wachten. Even de schoenen uit en de boot op. Niet veel later zoeven we over het water. Al varende zien we langsvliegende **Dwergsterns**, **Saunders Sterns**, **Lesser Crested Terns** en **Great Crested Terns** op zoek naar een plek om te rusten op de mangrovenwortels. In deze delta liggen overal zandbanken en grote en kleinere mangroveeilandjes. Tussen de vegetatie lopen **Regenwulpen**, **Terekruiters** en **Krombekstrandlopers**. Al redelijk snel zien we witte reigerachtigen, in eerste instantie gaat het om Dimorphic Herons en Grote Zilverreigers maar als er een witte vogel met een zwarte kop langs de waterrand opduikt kan dat er maar eentje zijn hier: de **Malagasy Sacred Ibis** en kunnen we op een meter of 50–60 de vogel aardig bekijken. We zien ook nog een Malagasy Pond-Heron een van de slenken overvliegen. Wat een verrassing! In de verte een sliertje roze vogels met lange nekken op een wadplaatje: **Lesser Flamingo's**. Omdat we met hoogwater zijn vertrokken en we al ruim twee uur op de boot zitten zien we dat het afgaand tij is. We varen wat kalmpjes heen en weer. De eerste modderbanken worden zichtbaar en daarmee verschijnen ook weer de eerste steltjes: voornamelijk Krombekstrandlopers, **Drieteenstrandlopers**, wat Terekruiters en een enkele **Bontbekplevier**. De rondvliegende sterns zijn bijna allemaal Lesser en Greater Crested Terns, met een enkele **Visdief** en Dwergstern. De Bernier's Teal laat zich helaas niet zien. Later blijkt een van de twee Nederlandse groepen die we bij het vliegtuig tegenkwamen ook rond te varen in dezelfde baai. Zij hebben de taling ook gemist. Terug bij de kust meren we af en lopen over het hotel-restaurantterrein naar de auto. Ik opper om hier te gaan eten: mooi uitzicht over de baai én we kunnen meteen zitten. Hierna beginnen we aan onze lange tocht terug naar het hotel van 20 november bij Ambondromamy — een autorit van 8–9 uur.

Malagasy Sacred Ibis, Alex Huizinga

Naar Tana, 24 november 2025 33°

Deze dag staat eigen alleen maar in het teken van terugkeren naar de hoofdstad. Het is een lang eind rijden en omdat we het qua soorten goed gedaan hebben zijn er ook geen hoge wensen voor plekken op de terugreis. Omdat we op de terugweg wel weer over de **Betsiboka River** komen stoppen we wel even voor prachtige waarnemingen van de Madagascar Pratincoles!

Madagascar Pratincole, Paul de Heij

Antananarivo, 25 november 2025, 35°

Normaal gesproken gaat op deze dag ons vliegtuig naar Nairobi. Maar door vertraging zouden we onze connectie missen in Nairobi en blijven we nog een dag op het hotelterrein. Het is wel een heel prettig hotel met goed eten en mooie kamers en dito restaurant. We konden het slechter treffen. Mijn twee gasten gaan met de gids nog een keer naar **Lac Alarobia** om zich helemaal op het fotograferen te storten. De gids neemt afscheid van ons. Zijn oprechte enthousiasme, zijn drive om ons alles te willen laten zien, soms in een hoog tempo, zijn onvermoeibare inzet om van alles te willen regelen voor zijn klanten zijn echter zeer gewaardeerd. Het is niet voor niets dat hij gevraagd werd om met David Attenborough mee te gaan bij het filmen op Madagascar. Het is gewoon de beste gids.

Bedankt voor de mooie reis!

Joost van Bruggen

De gidsen

Op weg naar Nosy-Ve, JvB

Nelicourvi Weaver, Paul de Heij, 13-11-2025

Parson's Chameleon, Paul de Heij, 15-11-2025

Madagascar Coucal, Alex Huizinga, 21-11-2025

Green Bright-eyed Frog, Alex Huizinga, 18-11-2025

Giraffe-necked Weevil, Alex Huizinga, 13-11-2025

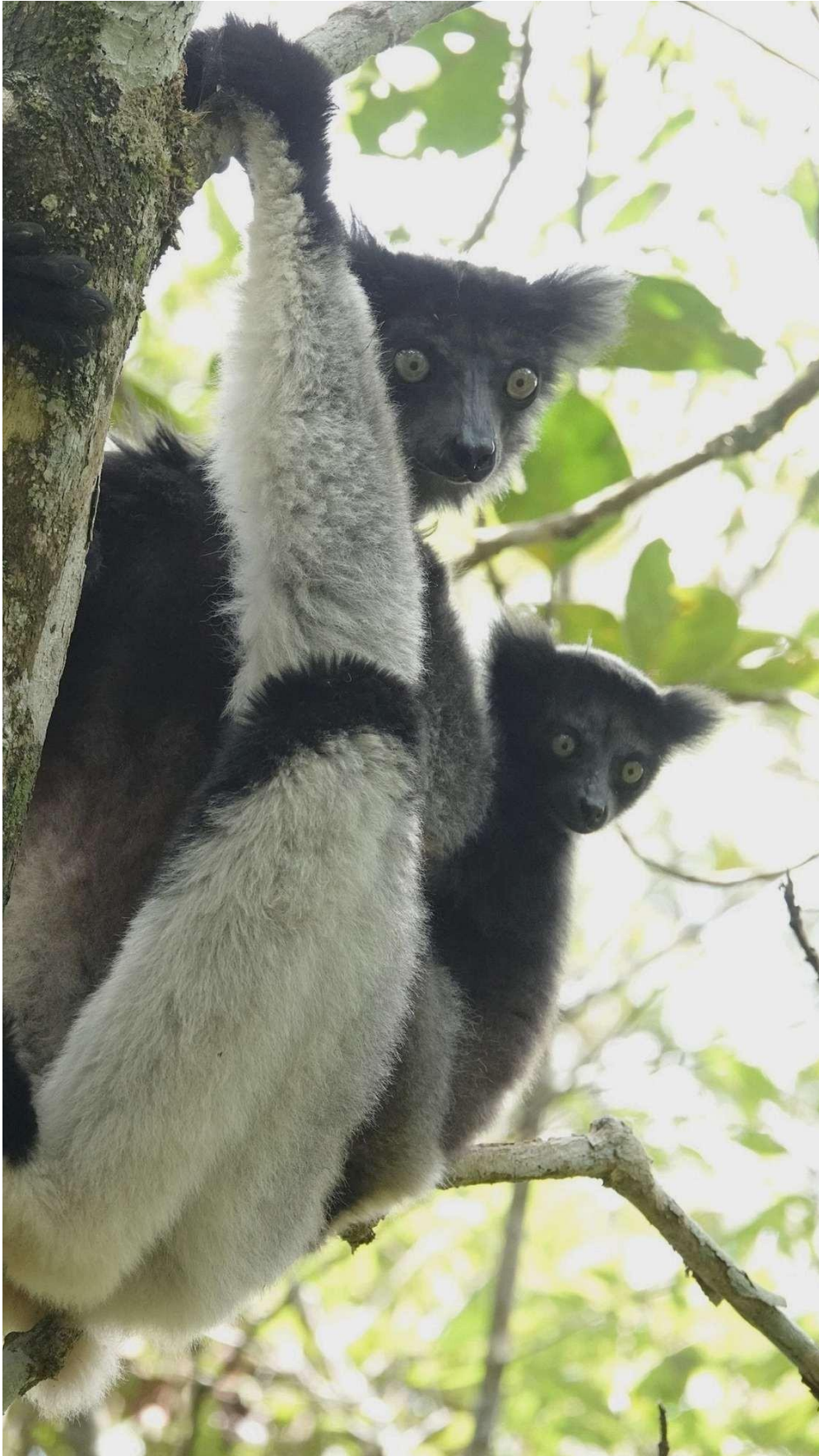
Lesser Crested Tern, Paul de Heij, 23-11-2025

Sub-desert Mesite, JvB, 08-11-25

Sakalava Weaver, JvB, 09-11-2025

Indri, JvB, 18-11-2025

Bernier's Striped Snake, Paul de Heij, 13-11-2025

Madagascar Paradise Flycatcher, JvB, 13-11-2025

Mossy-tailed Leaf-Gecko, JvB, 18-11-2025

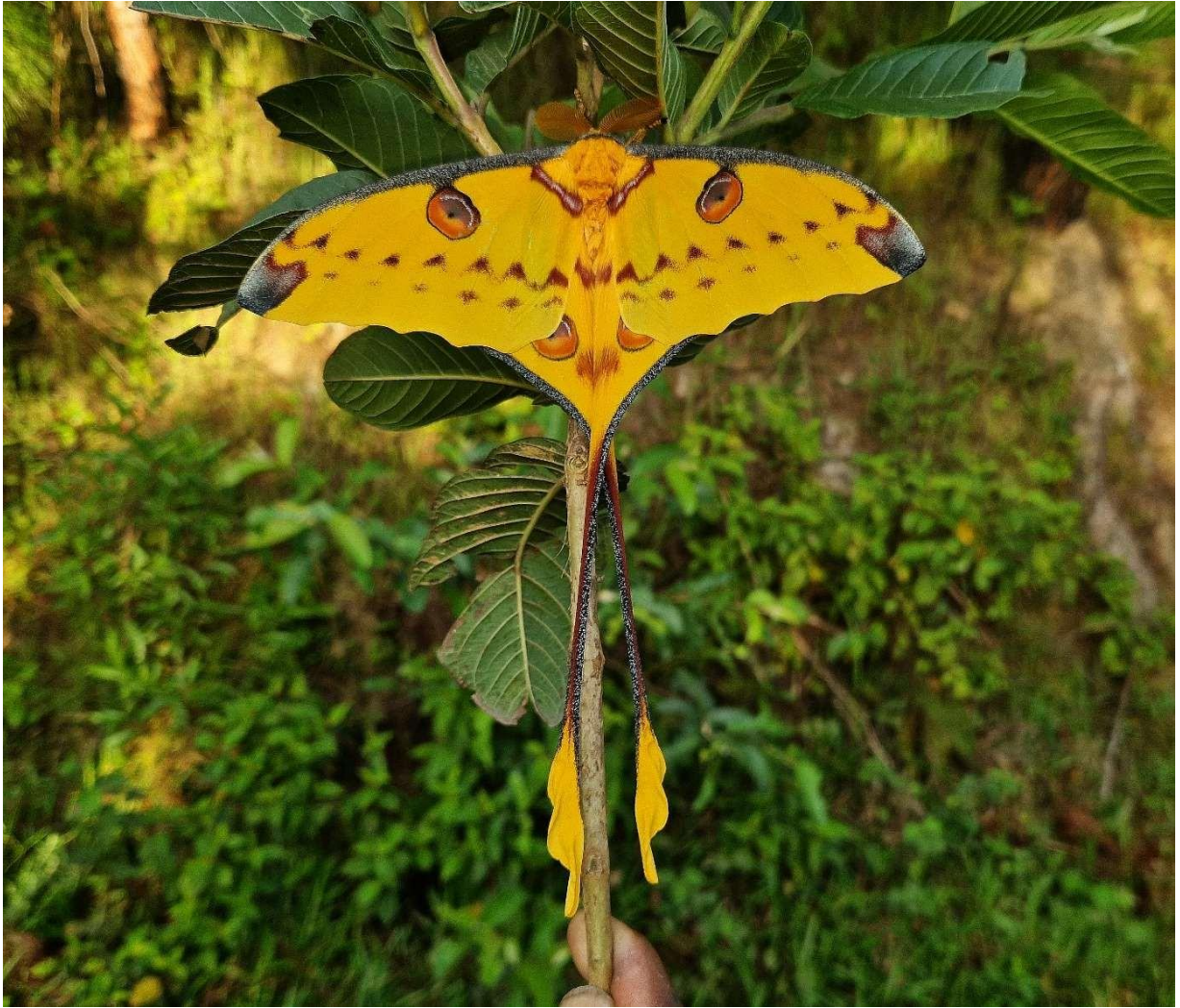

De groep wandelend in het Spiny-Forest, Alex Huizinga, 08-11-2025

Ranomafana, JvB, 13-11-2025

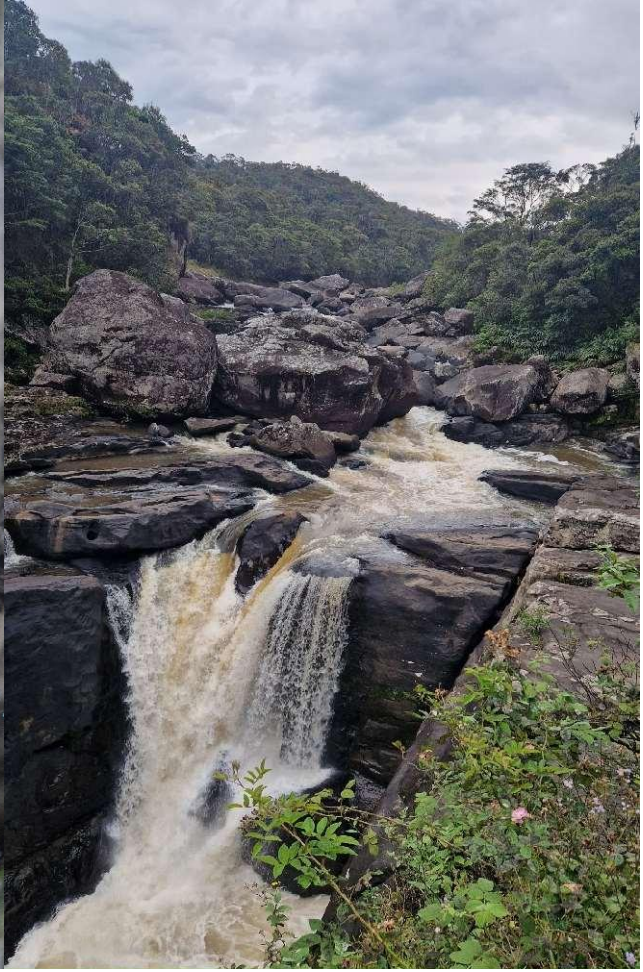
Komeetstaartvlinder, Ranomafana, JvB, 13-11-2025

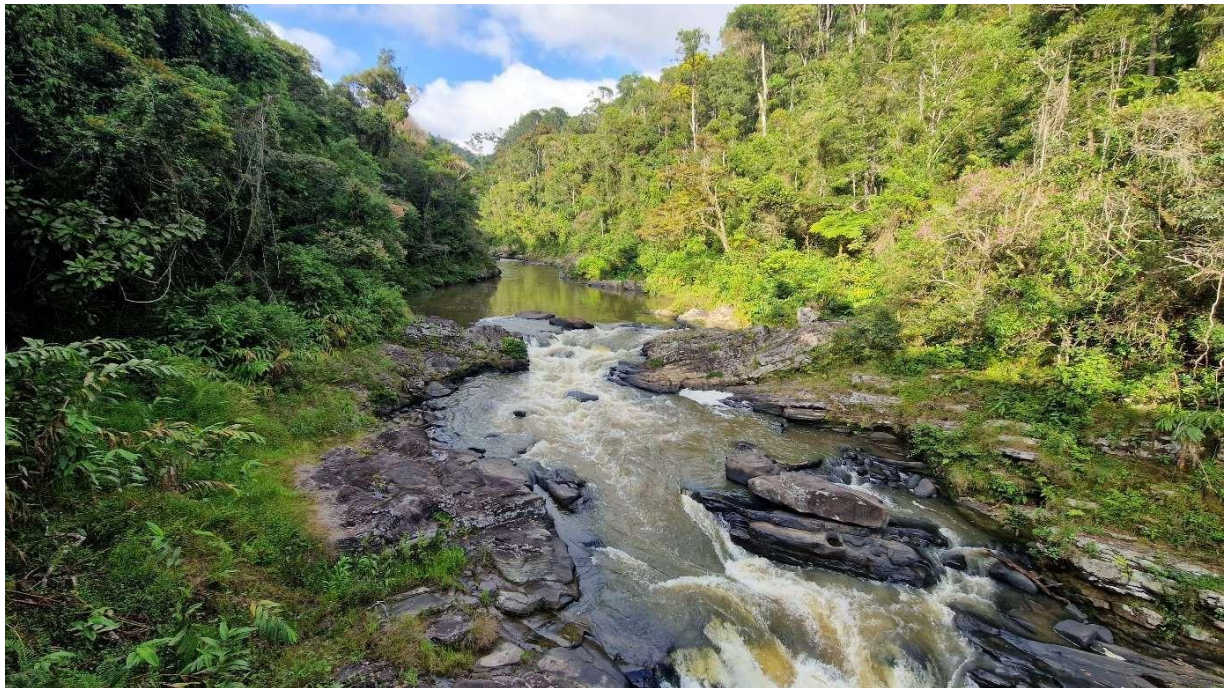
Rufous Vanga, JvB, 10-11-2025

White-browed Owl, JvB, 10-11-2025

Ranomafana NP, JvB, 12-11-2025

Ranomafana NP, JvB, 12-11-2025